

# TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczá-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

## Az udvari inségesek és a „Nagyvárad.”

Bihar-Udvari községben mozgalom indult meg, hogy az 1873-ig udvari haszonbérlok által bérelt püspökségi uradalmi földeket ismét udvari haszonbérlok nyerjék meg.

E tárgyban, mint a tegnapi »Nagyvárad«-ban közölt részletes udvari levélből értesülünk Udvariban »példás rendben lefolyt« népgyűlés tartatott, melyben hosszabb tanácskozás után kimondották, hogy »helyzetük javítása végett minden illetékes helyen megtesznek minden lehetőt«, hogy a bérletet visszaszerezze.

E sorok írója jól ismerte már előbb is ezen főrekvést s az annak érdekében a vezetők által követelt eljárást; s azon meggyőződésben él, hogy ha csakugyan van valami méltányos kívánsága az Udvari községbeli szegényebb népnek, bátran napi imádságába foglalhatja: Ments meg uram az én mozgalom-vezető jóakaróimtól, de különösen az olyan jóbarátaimtól, mint aminőnek a »Nagyvárad« tegnapi »Néppárti gazdálkodás« című vezércikkének írója — s mivel a szerkesztőség észrevétel nélkül közölte — és a »Nagyvárad« szerkesztősége bemutatta magát!

Először ennek a nagy népbarát urnak az udvari inségesek iránt való kiváló felebaráti szeretetét mutatjuk be saját szavaival: »Nem hisszük. — írja — hogy Udvari község szegény lakosainak kérelme is azt a rideg álláspontot találja majd maga előtt feleletül; mert ha csakugyan ezt találja — nos, akkor még jobb, legalább ebből a leczkéből is okul a néppárt a matadorainak gondolkodásáról« . . .

Itt ütötte ki a fejét a szeg a zsákból! **Jobb** ha nem kapnak földet az állítólagos inségesek, mert ebből fegyvert lehet kovácsolni a néppárt ellen; a mely — melleleg legyen mondva — tudunkkal azon a vidéken még nem is adott semmi életjelt magáról.

Ime ez a modern apostola a modern felebaráti szeretetnek, aki a keresztény felebaráti szeretet hirdetőjévé feltolakodni egy bibornok püspökkel szemben nem átkodik, így vágja szinte egy lélekzet alatt arcul a keresztény felebaráti szeretetet!

A ki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul.

A ki a Krisztusi felebaráti szeretetnek tiszta fogalmával nem bír, de sőt az iránti érzéke is ily tompa, hogy ne mondjam a finom érzék abszolút hiányát árulja el, az tanuljon s ne praedikáljon; azt csak érintve, amit a nemzetek apostola hirdet: »Hogyan tanítanak pedig, ha csak nem küldetnek?« (Róm. 10. 15.) S kitől van küldetése annak a nagyhangú ismeretlen quantitas-nak?!

Az idézett befejezés a cikk címével egyetemben különben arról is tájékoztat bennünket, hogy tulajdonképpen nem is az állítólagos udvari inségesek iránti olyan amilyen szájalom sugalta a kirohanást; az a levél csak kapóra jött, melynek kapcsán mesterségesen s erőszakosan gyártott eszmetársítás révén az egyéb okokból fakadt kitérési viszketeg nyert kielégülést.

A néppárt rémképe üldözte a cikkíró ott is, hol annak semmi helye.

Mert hogy minő patent-re érdemes logikával van a szóban forgó bérleti kérdés a néppárttal összehozva: már csak abból is kitűnik s belátható volna, ha akarja, saját közleményéből a »Nagyvárad«, hogy 1873-ban estek el saját tudósításuk szerint az udvariak a bérlettől az ugyancsak hűséges kormánypárti hírében állott bold. e. Lipovniczky István püspök alatt.

És hol volt akkor a csak most alakuló néppárt?

De most már a cikkíró állal elmondott tényálladék igaz színben való feltűntetésére mi igaz tényeket mondunk el.

Az inséges udvari zsellérnépnek nincs

földje, mióta a szóban forgó bérlet változtatás által »a lába alól a szó szoros értelmében, kirántották a földet.«

Igy ír a nagy népbarát.

Ezzel szembe állítjuk a következőket:

1. A legutolsó népszámlálás adatai hivatalos megállapítása szerint Udvari községben 3744 a lélek szám, 708 a lakott házak száma s 9464 katast. hold a területe; melyből Udvari község birtokában van illetékes helyről nyert adatok szerint 7375 katast. hold. Tehát egy-egy házászámra több mint 10 katastrális hold esik átlag!

2. Az Udvari püspökségi földeket nem az Udvari zsellérnép birta haszonbérben, hanem 18 nagy részt jobb modu telkes gazda.

És hogy egy kis vidámabb részlet is vegyüljön e komoly tárgya, felemlitem, hogy nekem személyesen volt szerencsém dr. Tomm Béla udvari körorvos ur vezetése alatt benn járt két »udvari inséges«-hez.

Tagbaszakadt, gömbölyded alakok; olyan jó képű magyar nemzetes uri típusok voltak, kiket gyönyörűség volt nézni s kiknek mindegyikéből többször, mint kétszer kitelnék a »Nagyvárad« szerkesztője. — Azért mondok »többször, mint kétszer« mindazonáltal a valóságnak megfelelően, hogy eleve utját vágjam a kicsinylésnek, mely az említett szerkesztő ur tudvalevő kicsinységére gondolva támadhat.

Hogy mint viselték magukat az Udvariak az urasággal szemben: annak tárgyalása nem lartozik a nyilvánosság elé, legalább ez idő szerint. De ha egy kissé az emlékeztüket összeszedik, tán még arra is rájönnek, ha csakugyan nem tudnák, hogy annak idején, mely okok játszhattak közre, hogy elesetek a bérlettől? Én hallottam egyet-mást.

Hogy vajjon csakugyan a szegényebb néposztálynak-e a vagy bizonyos consortiumnak s mennyiben van ott méltánylást érdemlő kívánsága: az biztosan ki fog

derülni, s bizonynyal az uradalom akkor, mikor bérletlejárát lesz, ezt az igazság és méltányosság szerint számba is fogja venni.

Bizton következtethető ez egyebek mellett azon tényből is, mit a megszerztem adatokból ideírok:

Ez időszert a püspökségi uradalom 23 községbeli (név és tétel szerint is pontosan felsorolhatnám) *lakosoknak* 12167 hold földet ad ki haszonbérbe, évi 16618 frt haszonbérért; vagy is holdankint ezek által átlag *1 frt 26 krt* fizettet magának; *pedig az adót is az uradalom fizeti.*

Továbbá a püspökségi uradalom évenként tavasszal az erdei nyári legeltetést, ősszel az egész téli legeltetést a *községi lakosoknak adja ki.*

A vaskóhi és beélvidéki lakosokat olcsó faizásban részesíti, mondhatni potom árért.

Ezek a számok és tények hangosan beszélnek.

Ezek után azt vélem, jogosan fordítom vissza a »Nagyvárad« hitelmét az ő szávaival kezdve: *„Nem szabad különösen a mai veszedelmes időkben, amikor az elégtelenség terjedését melegágyul használják fel» bizonyos, — nevezzük nevén a gyermeket — szociálista tanok, holmi egyoldalú tudósítások kapcsán és alapján oly nehezen minősíthető cikket írni, mely éppen a veszedelmesnek jelzett irányban izgató hatással bírhat, hogy csak szelid kifejezést használjak, mert az kétségtelen, hogy az immár hazánkban is gondot adó socialdemokrata veszedelmes társadalmi baj terjedésében nemcsak a szándékosan bujtogató, hanem a meggondolatlan könnyelműséggel izgató sajtónak is nagy*

*része van, miért felelős lelkiismeretben Isten, haza, és az emberek előtt, habár gyakran a bíróságok elé még nem is vonják.*

*Fetser Antal.*

### Omman „felülről“.

Csak nagy baj az, mikor a tanárt katedrájáról, a szobatudóst szürke theoriái mellől elszólítják s odahelyezik az adminisztráció élére, melynek gyakorlati szükségleteihez s ezek kielégítési módjaihoz és eszközeihez a tanár-tudós annyit ért mint hajdu a harangöntéshez.

Dr. Wlassics is finom érzéket és gyakorlati tapintatot áruolt el, midőn a kath. vallásalap tulajdonát képező püspökladányi birtoktestből hamarjában 1000 holdat »utalványozott« kisebb parcellákban a szegény népek. Az igaz, hogy erre nem kérte ki az ezen alap felügyeletére királyilag kinevezett orsz. bizottság véleményét, sem ő Felsége legfőbb kegyuri engedélyét; de ez nem akadályozta még sem a lapokat abban, hogy a miniszter humánus eljárását dicsérjék; sem az országgyűlést abban, hogy a miniszteri intézkedést helyeselje.

Ámde a miniszter nagylelkűségének nem az lett a vége, hogy a püspökladányi alapítványi tisztartó azt jelentette az utalványra: nincs mit kiosztani, mert minden haszonbérben van! — hanem a vége az a folytatás lett, hogy most már a Püspökladányi szomszédos biharmegyei községek: Báránd és Udvari szegény népe szintén arra a gondolatra jött, hogy ha földet osztanak amott: a várad püspökség földjeit is kioszthatnák náluk és közöttük, apróbb parcellákban, méltányos haszonbér mellett.

Miben és hogyan áll a dolog? erre nézve a felvilágosításokat megtalálja a szíves olvasó lapunk más helyén.

Mi csak azt akarjuk konstatálni, hogy amint az egyházipolitikai forradalomra a

mozgalom onnan »felülről« indult meg: úgy annak folytatására is — tudva vagy öntudatlanul — a magasból adják a lökést.

### A nyitrai mandátum.

A mit már régen megírtunk, tényné vált. Latkóczy Imrét kinevezték államtitkárrá s ez által a nyitrai kerületben új képviselőválasztás lesz. A kormány hívei újlag Latkóczyt jelölték, de a néppárt vele szemben ifj. gr. Zichy Jánost léptette föl jelöltül. Hogy melyik részen lesz a győzelem, azt már csaknem bizonyosan lehet tudni. Hasztalan lesz itt majd a hivatali presszióknak minden törekvése, hasztalan az etetés, itatás, a megvesztegetés számtalan faja, mert ott lesznek a nép őrei, atyái, kik óvó intéseikkel bizonyára vissza fogják tartani hivaikat nem csak az eleséstől, de a megtántorodástól is. Különbén még az évtizedes erkölcsi korrupció daczára sem halt ki a népből a józan ítélet s befogja látni, hogy épen saját jól fölfogott érdeke követeli azt, hogy a néppárt jelöltjét segítse diadalra. Maga Bende püspök is megígérte, hogy ifj. gr. Zichy Jánosra fog szavazni.

Az appropriacionális vita napról-napra nyer érdekességében és mindinkább több aktuális kérdését öleli fel a napi politikának és így nincs mit csodálkoznunk azon, hogy nemcsak a központban, de az egész országban mindenfelé bizonyos várakozással tekintenek a vita végeire illetve a szavazás elé. Ha az appropriacionális mindazok a képviselők, a kik bármely alapvető kérdésben a kormánnyal ellenkező felfogásban vannak, a törvényjavaslat ellen adnak be szavazatukat, a képviselőházi ellenzék teljes erejében mutatkozhatnak be ennél a szavazásnál. A vita egyébként még talán az egésze hetet igénybe veszi, mert számos képviselő óhajt szólásjoggal élni.

A képviselőház igazságügyi bizottsága Teleszky István elnöke alatt ülést tartott, melyen az elnök mindenekelőtt az igazságügy-minisztert üdvözölte, ki mint ilyen most először vett részt a bizottsági ülésen. Üdvözlő szavakat intézett a pénzügyminiszterhez is, mivel a bizottság hívatásánál fogva állandó összeköttetésben van. Polónyi Géza és Issekutz Győző

## A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

### Két kis epizód.

(A »Tiszántul« eredeti tárczája.)

Három év előtt, szép, nyári délutánon történt az egyik.

Vasárnap délután volt, mikor a munkásnak is pihenője van. A város egyik szűk, elhanyagolt utcáján egy 28—30 éves férfi bolyongott. Szép körszakál díszíté napbarnított arcát, melyen a fájdalom és kétségbeesés kifejezése ült.

Nagy oka volt a fájdalomra. Csak néhány napja még, hogy elveszítette azt, ki »mindene« volt. Csak néhány napja még, hogy a férfi-kor tavaszán álló, erős, munkabíró ember könnyeit ontotta felesége hült tetemére. Szegény volt, kérges kezével kereste kenyerét, de az a gyöngé nő, ki immár kiterítve fekszik az egyszerű ravatalon, szívesen megosztotta vele a munkát.

Isten, a minden jók adója, három gyermekkel áldotta meg házasságukat. Az egyik éppen csak egy pár hetes volt. Míg a család feje távol a háztól kereste a csekély napszámot, hogy kis családjának betevő falatja legyen, addig a család őrangyala »otthon«, az egészségtelen, szűk, földes, bérelt szobában szünet nélkül dolgozott, fáradságot nem ismerő kitartással végezte az anyának nehéz teendőit,

hogy férjének csekély keresményéből szűken kijöhessenek.

Szegények voltak, de a szegénység tanyáján is otthonos néha a megelégedés és boldogság. Megelégedés és boldogság ütött tanyát az ő kis hajlékukban is.

A végzéseiben kifürkészhetetlen isteni Gondviselés megelégedte az ő boldogságukat is: magához szolgáltatta azt, ki férjének mindene, családjának őrangyala volt.

Képzeltetni az apa fájdalmát, gondolhatni kétségbeesését. A néhány hetes csecsemő mellé dajkát, a ház vezetésére főzőnőt fogadni nem képes. A kis pólyás gyermek nem is sokkal élte túl anyját, elment szülője, táplálója után.

Mit csináljon a másik kettővel? Jolán másfél éves, Juszti 3 éves volt. Otthon magukra nem hagyhatja; — ki fog reájuk majd gondot viselni?

Két-három hétig tartott ez a kinteljes állapot, mely már-már a végső kétségbeesésbe üzte a szerencsétlen apát.

Azon az emlékeztetés vasárnap délután kétségbeesése a tetőfokra hágott. Megragadta két kis leányát, Jolánt karjára vette, Juszti kezénél vezette és vitte mindkettőt oda, honnét annyi áldás száll egy nagy városrész lakosságára, vitte ama szűk, elhanyagolt utcán levő apáca-intézetbe.

A ház kapuját éppen a főnöknő nyitotta ki.

— Vegyék el tőlem gyermekeimet! — kiáltá a kétségbeesett apa — mert különben a Körözsbe dobom őket!

A főnöknő 20 évet töltött már a betegek és szegények szolgálatában; sokat tapasztalt, de ilyent még nem látott. A kétségbeesett ember szédült vonásai ijedelemmel töltötték el, hátrálni, menekülni akart az első pillanatban előle, de könyörülő szíve megesett az árva gyermekeken.

— Csak hagyja itt — jó ember a kicsinyeket, majd beszélni fogok a mi jó urunkkal. És azóta két kis gyermekkel több árvát tartott az a jó ur.

A kis Jolán egy év múlva nehéz beteg lett s az irgalmas nénék önfeláldozó ápolása sem menthette meg. Siratta az egész ház az árva gyermeket.

Juszti ma is ott van. Apja azóta elköltözött; rég nem látta gyermekét, de nem nyugtalan miatta, gondos kezek őrködnek felette.

\* \* \*

A másik epizód csak néhány napja történt. Nagyon megszerette a halál angyala a Kőfaragó-utca egyik szegényes házát. Négy nap alatt kétszer fordult meg benne. Csütörtökön egy asszonyt, hétfőn egy özvegy embert temettek onnét.

Az a két gyászjelentés, melyet két hét előtt a »Tiszántul« közölt, három család tragédiáját jelenté.

Három fivér lakott a kis udvari lakásban családjukkal együtt. Nem volt alkalmuk iskoláikat elvégezni, szerény kis állás jutott mind a háromnak. Ugy segítettek rajta, hogy mindhárman együvé költöztek, hogy könnyebb legyen az élet.

teljes készséggel hozzájárulnak az elnök szavaihoz.

Erdély miniszter köszönetet mond azon jóindulatért, melylyel a bizottság tagjai fogadták. Kifejezést ad ama kérésének is, hogy az igazságügyi törvényjavaslatok tárgyalásánál hagyják a bizottság tagjai e terem falain kívül a politikai pártállást. Ezután áttérve a napirendre, tárgyalás alá vette a törvényes kamatláb meghatározásáról és a magyar korona matláb megváltoztatásáról szóló törvényjavaslatokat, melyeket Matuska Péter ismertetett. Beható tanácskozás után a bizottság mindkét törvényjavaslatot általánosságban egyhangulag elfogadta.

A részletesebb tárgyalás során a magyar korona országainak területén érvényben levő törvényes kamatláb leszállításáról szóló törvényjavaslatba is felvételre került a törvényes kamatláb meghatározásáról szóló javaslat azon rendelkezése, mely szerint: „ha 5 százaléknál magasabb kamattal van kikötve, ez a felek más megállapodásának hiányában az adós késedelme esetében tovább foly.” A törvényjavaslatok életbeléptetésének időpontjára Lukács pénzügyminiszter indítványára 1895. július hó 1-ére tűzött ki. Egyebekben mindkét törvényjavaslatot néhány szerkezeti módosítással elfogadta a bizottság.

## Lapszemle.

Budapest, 1895. márczius 4.

A Magyar Állam az állami anyakönyvvezetés rosszaságáról cikkeznek s azt mondja, hogy az ország csak azért fog százezreket fizetni, hogy a mainál százszorta megbízhatlanabb anyakönyvei legyenek s hogy a társadalmi béke fel legyen dülva.

A Hazánk a kormányt vádolja, hogy az alföldi szocializmus ellen mit sem tesz. Pedig az egyre nagyobb mérvűket ölt s a zavargások mind gyakoribbakká lesznek. A szocializmus ellen csak a szocialis agrárpolitika az óvszer. Azért hiába is büntetik a lázadókat, az nem segít semmit. Alapjában kell a bajt orvosolni és nem a büntető kodex-szel, meg a szuronyokkal védelmezni meg az ország nyugalma.

A Magyarország Heves és Somogy megyének kérvényeit pártolja, melyekben azok a 25. §. revízióját s a gazdasági bajokon való segítséget

Négy év előtt meghalt az egyik, felesége csakhamar utánna. Két fiu maradt apátlan, anyátlan. Egyik fivére magához vette mind a kettőt. Ahol négy gyermek van, meglesz a másik kettő is. Négy éven át nem is volt bajuk.

A másik fivér hitvestársa ugyanesak ez időtájt költözött a jobb hazába. Az ő három gyermeke is talált anyát a jó sógorasszonyban, ki így kilencz gyermeknek lett gondviselő anyja.

Tizenkét személyre főzött, kilencz apró gyermekre takarított, kilencz gyermek ruhája varrásánál virrasztott megszámlálhatatlan éjszákát ez a gondos, jó asszony.

Négy esztendeig birta az emberfeletti munkát. Az ötödikre már nem volt ereje. A gépet lehet javítani, olajozni ha kopik, sokáig eltart, — de még sem örökké. Az emberi erő hogy bírna ellentállani a romboló enyészetnek?!

Leroskadt ő is a nagy teher alatt, mint annyi más az élet nehéz küzdelmeiben. Ma két hete volt a temetése.

A kilencz gyermek és boldogtalan ura borult koporsójára; sőtora már ekkor a halállal vívta nehéz tusáját. Négy nap mulva ott vett lakást, hat szál deszkából álló lakást ő is kinnt — a hideg temetőben.

És most ott állt a három közül az utolsó fivér a kilencz anyátlan gyermekkel — köztük a legnagyobb — egy leány 12 esztendősen!

Mit tegyen? Hová forduljon?

Ahhoz a „jó ur”-hoz fordult ő is, aki a

sürgetik s azt mondja, hogy e kérvényeket a parlamentnek nem szabad chablonszerűen elintézni, hanem meg kell azokat alaposan vizsgálni s úgy határozni felettük.

A Nemzet Apponyinak támad, hogy az egyházpolitikai reformok megindításakor miért nem szállott szembe a klerikális ellenzékkel; evvel nagyon sok bajnak elejét vette volna s a klerikálisok sem kaptak volna vérszemét, hogy egy új pártot alakítsanak.

A Budapesti Hirlap Serbánnak a parlamentben tett tegnapi nyilatkozataira reflektál, melyben Serbán a románok elnyomatásáról beszélt.

Az Egyetértés Kossuth Ferencnek két levelét közli, melyeket a függetlenségi pártban megmaradtak és a függetlenségi pártból kilépettek elnökéhez intézett. Kossuth e leveleiben bejelenti, hogy a Justh frakcióhoz csatlakozik.

A Pesti Napló gróf Csáky Albinnak a fuzióról a parlamentben tegnap tett nyilatkozatát mérlegeli s helyesli a volt miniszternek minden egyes passusát; a beszédében foglalt expedienst helyesnek tartja mind a két fuzionálódó pártra nézve.

A Nemzeti Ujság pontonként megcáfolja a Pesti Napló tegnapi cikkét, melyben azt igyekezett kimutatni, hogy a nemzeti pártnak a katonai kérdésben elfoglalt álláspontját a koronával való konfliktus veszedelme nélkül megvalósítani nem lehet.

A Magyar Hirlap a Csáky beszédjéről ír, természetesen dicsérő hangon s kivonatossan ismerteti az ellenzék részéről eddig a fuzió ellen mondott beszédek tartalmát.

A Pesti Hirlap a dicsérő frázisok egész halmazával árasztja el gr. Csáky Albint tegnapi beszédjéért, melyet részletesen bírál s végül azt kívánja a nemzetnek, hogy sokasodjanak meg az ilyen Csáky-féle jellemek a parlamentben, mert az ilyenek az elvekért, nem pedig saját dicsőségükért harcolnak s ha el is bukznak nem bánják, csak az az elv, melyért küzdöttek, jusson diadalra.

A Pester Lloyd abból az alkalomból, hogy ma itélnek a hódmezővásárhelyi szocialisták felett, az alföldi szocializmussal foglalkozik.

másik két gyermekén könyörült. Reményében nem esalatkozott.

A kilencz árva közül kettő: Béla és Lajos ka, ott játszik már az intézet udvarán a kis Jusztkával.

Ritkán szoktam a vonal alatt írni. Most jut eszembe, hogy nagy hibát követtem el ez alkalommal is. Nem mondtam meg a nevét annak a nemeslelkű jó urnak. Felesleges is. Nagyvárad városának minden lakója kitalálja azt — fejtörés nélkül is.

Dr. Szalárdi.

## A p r ó s á g.

Botanizáló Hajnald egy alkalommal Kápolnás-Oláhfalu határán gyalogolva az ugynevezett Vész farkas felé szedegette a füveket. A sertécsorda ott turkálván, szóba elegyedett egy maig is élő Bogdán nevű pástorgyerekkel.

— Hát aztán miért vagy te oly rongyos? — Miért-e? Haj istállom alássan, mert csak kevés disznót őrök és azok ees kicsidek, s mög a gabonát sem adják meg rendesen utánnok, amint illik — felelé a gyerek.

— De nézz ide fiam, hiszen én is pástorg vagyok, s még sem vagyok olyan rongyos.

— Igen ám, de kiend ejiszen nagyobb és több disznót őrizhet, mint én — felelé őszintén a gyerek mire a püspök elnevetvén magát a fiut megjutalmazá.

## Országgyűlés.

### A képviselőház ülése.

Márczius 5.

A mai ülést a kormánypárti ellenzék egyik vezérszónoka Helfi Ignác kezdte meg, a ki foglalkozott Serbán Miklóssal, az utolsó kormányválsággal, a néppárttal, a fuzióval, sőt még azzal a gyanúsítással is, hogy az ő pártja és a kormány közt paktum léteznék. Hoitsy szemére veti a kormánynak, hogy egyházpolitikájával ellenségévé tette a kath. fő- és alpap-ságot. A reformátusok egy része ugyan a reformok mellett nyilatkozott; de majd be fogja látni, hogy ennél a dolognál ő vesztett leg-többet.

A néppártról nagy oktalanságnak tartja azokat a kicsinylő nyilatkozatokat, melyek elhangzottak.

A fuziót azonban veszedelmesnek tartja az országra és ennek bizonyítására a Tisza Kálmán fuzionálásának elrettentő példájára hivatkozik

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Schober Ernő, Bartók Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Következik a napirend

### Az 1895. évi költségvetés folytatólagos tárgyalása.

Helfi Ignác polemizál Serbán Miklós tegnapi beszédével. Serbán ami bajokat tegnap felhozott, azokban, sajnos, a magyar ember ép úgy osztozik. Nem tartja szerencsésnek azt a hasonlatot, hogy a magyar nemzet is a passzívitas álláspontját foglalta el akkor, amidőn jogai megtámadtattak.

A nemzetiségi kérdésnek csak egy megoldása van: legyenek az oláhok is jó hazafiak! (Helyeslés a baloldalon.)

Nem tartja parlamentáris eljárásnak azt, hogy a nemzet maig sincs tájékozva arról, hogy a kormányválságot mi idézte elő.

Hosszasan vitatja, hogy a kiegyezés művét ne lehetne fejleszteni.

A fuzió csak úgy volna lehetséges, ha a többség kötelezné magát Apponyi programjának megvalósítására. (Helyeslés a baloldalon.)

Ha az akarják, hogy a néppárt uralomra ne kerüljön, akkor győzzék le azon akadályokat, melyek az egyházpolitikai reformok életbe léptetését ajánlják.

Megemlékezve a függetlenségi és 48-as párt válságáról, azon nézetének ad kifejezést hogy az ellenzéknek a kormányt támogatni kell akkor, ha oly elveket akar megvalósítani, melyeket a függetlenségi párt is hirdet. (Helyeslés a baloldalon és a szabadelvűpárton.) Tagadja azt, mintha az ő pártja és a kormány-párt között paktum volna; de nekik köteleességük volt a kormányt támogatni akkor, midőn az ő elveiket tüzte zászlójára. Az ő pártjuk ezen-tul is küzdeni fog elveiért s a gyanúsításoknak, melylyel a pártot illetik, mi alapja sincsen.

A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Szentiványi Árpád: Szemére veti Bánffy Dezső báró miniszterelnöknek, hogy megszökött a Kossuth temetése elől, s már akkor egyengette az utat arra, hogy miniszterelnök lehessen. (Helyeslés a baloldalon.) Tisza István védelmezte a 67-es alapot a nemzeti párt ellen, de hallgatott a függetlenségi párttról. Ajánlotta a nemzeti pártnak, hogy akaszsa szegre elveit, ő azonban a nemzeti párt nevében is annyit kijelenthet, hogy vagy megvalósulnak elveik, vagy pedig sohasem lesznek kormány-pártiak.

Nem fogadja el a költségvetési törvényjavaslatot, hanem csatlakozik Apponyi Albert

gróf határozati javaslatához. (Éljenzés a nemzeti pártan.)

**Hoitsy Pál** polemizál Tisza István beszédével. Csáky Albinnal szemben megjegyzi, hogy a Ház hozhat ugyan rossz törvényeket, de e rossz törvényeket a közvéleménybe átplántálni nem lehet! (Zajos helyeslés a baloldalon.) Csalódnak azok, akik a minisztert nagyhatalomnak tartják; még az erős kezű miniszter sem az, a gyenge kezű pláne nem más, mint önműködő aláíró gép.

Az egész vonalon mutatkozó bajokért az országot nem kárpótolja az a tudat, hogy a miniszterelnök Bánffy Dezső báró. (Derűtség a baloldalon.)

Az egyházpolitikai kérdésben a kormány maga ellen hívta ki a kath. fő- és alapságot. (Igaz! Ugy van a baloldalon.) A protestáns papok egyrésze a kormány mellett nyilatkozott, de ő nem kelti, hogy nemsokára befogják ezek a lelkészek látni azt, hogy e kérdésben ők veszítették a legtöbbet. A néppártról roppant keserves nyilatkozatok hangzottak el e házban. Ő nem érthet egyet e felfogásokkal.

Sürgeti az iskolák államosítását; ez nemzetiségi szempontokból is elodázhatatlan. (Helyeslés a baloldalon.)

A fuzióban nem lát semmi előnyt, hanem igen lát veszedelmet, mert az első sorban a közjogi ellenzék ellen jönne létre. Neki erős meggyőződése, hogy a fuzióból egyetlen párt sem nyerne erőt. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.)

Magyarországra a fuzió még mindig veszedelmet hozott. Hol volna most Magyarország, ha Tisza Kálmán elvei szegreakasztásával nem fuzionált volna?

A kormány iránt a legesekélyebb bizalommal nem viseltetvén, a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

**Márkus József:** A tuloldalon váltig hangoztatják, hogy ha az egyházpolitikai törvények életbe fognak lépni, az izgalom az egész országban meg fog szűnni. Ő nem bizik e reménykedésben. Ők nem nézik fekete szemüvegen a jövőt; az egyházpolitikának veszélyes következményei lesznek s e következmények már most is mutatkoznak.

Felhozták a tuloldalon, hogy a nemzetipárt programja homályos. Roszakaratu ráfogás ez; a nemzeti párt programját ismeri az ország s nem hiszi, hogy hazafiasság volna a nemzeti párt nemzeti törekvéseit gyanúsítani vagy támadni.

Megemlékezve a fuzióról, azt hangsúlyozza, hogy az egyesülés a kormány merev magatartásán szenved hajótörést. Azt nem lehet egy párttól sem kívánni, hogy caudimni igán keresztül vonuljon a hatalomhoz. Ő különben a kormánypárt törekvéseit őszintének egyáltalában nem tartja s a kormánynak a tárgyalásoknál tanúsított magaviselete csak megerősíti őt e feltevésében.

Polemizál Vargies Imre beszédével s azon nézetének ad kifejezést, hogy azt nem annyira az igazság, mint inkább a kormányhoz való ragaszkodása mondatta el vele.

A fuzióról a miniszter úgy nyilatkozott, mintha az a nemzeti párt tulkövetelése miatt hiúsult volna meg. Nem tulkövetelések azok; a kiegyezési törvény biztosítja azokat a nemzetnek. (Helyeslés a baloldalon.)

Sürgeti az egyházpolitikai törvények módosítását, melőtt azok az egész országot lángba borítanak. (Helyeslés a baloldalon.)

A költségvetést nem fogadja el, hanem csatlakozik Apponyi Albert gróf határozati javaslatához. (Éljenzés a baloldalon.)

**Elnök** az ülést 5 perczre felfüggeszti.

## N A P T A R.

— Március 6. —

**Szerda,** Róm. kath. Koléta. Kántor bőjt. Prot. Fridolin. Gör. kel. febr. 22. Jenő. Izrael Adar 10.

Nap két 6 óra 17 p., nyug. 5 óra 35 percz. Hold kelte 11 óra 14 p. nyug. 3 óra 38 perczkor.

- Márcz. 7.** Városi közigazgatási bizottsági gyűlés.  
 „ **7.** A bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyűlése.  
 „ **9.** A Sebes-Körös vízszab. és ármentesítő társulat ülése.  
 „ **10.** A nagyvárad takarékpénztár közgyűlése.  
 „ **10.** Izr. álarozos-bál a Fekete Sasban.  
 „ **13.** A »Szabadság« sajtópöre.  
 „ **14.** Városi közgyűlés.

- Márcz. 14.** Turolia Emma hangversenye a Sasban.  
 „ **16.** Zenekedvelők phillharmoniai hangversenye a Sasban.  
 „ **20.** Megyei közgyűlés.  
 „ **24.** Nagyvárad szőlőbirtokosok közgyűlése.

## UJDONSÁGOK.

**Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:**

**Kiss Dávid** kereskedése Fő-utca,  
**Sonnenwirth-féle** bazárban Fő-utca,  
**Sonnenfeld Adolf** papirkereskedésében Fő-utca,  
**Kádár és Kiss** cégnél Kishíd-fő,  
**Kúrtasi D.** papirkereskedésében Uri-utca,  
**Pauker Dániel** papirkereskedésében Kis-piac,  
**Reich Sándor** vegyeskereskedésében Szent-János-utca,  
**Mezey János** fűszerkereskedésében Körös-utca,  
**Reich Antal** kereskedése Nagy-Fürdő-utca.  
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

\* **A király a horvátokhoz.** A király Khuen-Héderváry gróf horvát bánhoz kéziratot intézett, melyben megbizta, hogy Horvát-Szlavonország népeinek is fejezze ki köszönetét az Albrecht kir. herceg halála alkalmából öltött gyászért. A levél szövege nagyjában meg egyezik az osztrák és magyar miniszterelnökhöz s a bosnyák miniszterhez intézett levelével.

\* **Áthelyezések az egyházmegyében.** Mándoky Sándor segédlelkész Gyuláról Solyomkőre, Gál István Gyuláról Belényesbe, Serly Viktor Szarvasról B.-Csabára, Széles Elek és Bartoss Ferencz Csabáról Gyulára, Molitor Tádé kapuczinus-rendi Solyomkőről B.-Csabára, Kovács József egyhm. hivatali aktuariusz Szarvasra helyeztetett át, ez utóbbinak helyére Kampell József belényesi segédlelkész rendeltetett be.

\* **Halálos párbaj.** Wahrmann Ernő, a néhány évvel ezelőtt meghalt Wahrmann Mór országgyűlési képviselő fia, szombaton Nizzában fleuret-párbajt vívott egy francia gavalérral. A párbaj azzal végződött, hogy a francia fleuretje átfurta Wahrmann mellét. A sebesülés oly súlyos volt, hogy rögtön táviratoztak Wahrmann Ernő nagybátyjának, dr. Wahrmann Józsefnek, aki azonnal Nizzába utazott öcséséhez. De már nem találhatta életben, mert Wahrmann Ernő a kapott sérülés következtében még szombaton meghalt. A párbajt megelőzőleg Wahrmann Ernő baccaratot játszott, s állítólag 40,000 frtot vesztett. A játékban részt vett a francia is és ebből kifolyólag támadt a szóváltás közöttük, amely a végzetes párbajjal fejeződött be. Wahrmann Ernő tartalékos dragonyoshadnagy volt s felváltva Budapesten és Bécsben tartózkodott. Bécsben egy ízben volt már párbaja, amely azonban szerencsésen végződött. Ezután Brüsszelbe ment, ahol fényes lakást rendezett be és nagy lábon élt. Atyja vagyonaából, amely a köteles részre szorította a szerencsétlen véget ért fiatal embert, 1,500,000 forintot örökölt s amilyen költséges volt azelőtt, oly takarékosan élt azután. Vagyonát most testvérei Krausz Izidorné Wahrmann Renée és Wahrmann Rikard öröklék.

\* **Ülés.** Biharvármegye állandó választmányának III. szakosztálya március 16-án délelőtt 10 órakor ülést tart.

\* **Kun lakodalm.** A milleniumi látványosságok közt bizonynyal egyik legfestőibb lesz a gyönyörű csoport, melyet a derék hat kun város produkál majd, ország-világ irigységére, a székes fővárosban. Negyven fiatal párt küld föl, megfelelő lakodalmas kísérettel, Karczag, Kisujszállás, Kun-Szt.-Márton, Turkeve, Kun-hegyes és Madaras, a kiállításra, ősi kun toilletében. A lányok 16 kocsin, a fiatalemberek közül 24 saját lován fog feljönni, 16 pedig mint lóhajtó szerepel. A lakzi itt menne végbe. — Idejét lehetőleg a pünkösdi ünnepekre teszik, jó sikerülés esetén szeptemberben ismételni fogják. Gyűlekeznek majd a Kálvin-téren s ha vőlegény és menyasszony olyan találtnék, a kik valóban is azok, úgy a Kálvin-téri ref. templomban esküvő lesz, mely után a lakodalmi menet az Andrassy-uton végig a kiállítási térre vonul s az itt felállított Kun csárdában lesz a lakodalm főreze: a vacsora és táncz. — Násznapot már választottak Bozók András kun-szt.-mártoni bátyám uram személyében. A »nemzeti lobogós«-on kívül buzavirágkék dolmány, darutollas pörge kalap és sarkantyus csizma képezi az öltözké többi részét; a lovakra pedig magyar nyerges és szerszámot tesznek. Jövő év májusán Kisujszálláson próba kun lakodalmat rendeznek majálissal egybekötve s ugyanitt még előbb egy bált is a párok megválasztására.

\* **Kőolajtartási szabályrendelet.** Ugy látzik a rendőrkapitányi hivatal erősen hozzáállott a szabályrendeletek alkotásához. Csak a napokban terjesztette be ifj. Rimler Károly az italmérési és kávéházi szabályrendeleteket, tegnap megint egy új szabályrendeleti tervezetet mutatott be a tanácsnak, mely a kőolaj elhelyezésére és tartására nézve tartalmaz olyan paragrafusokat, melyek jóváhagyás esetén elejét vehetik az országszerte tapasztalt szerencsétlenségeknek. Nevezetesen a petroleummal való kereskedést be kell jelenteni a rendőrségnél. A nem tisztított kőolajat a város belterületén raktározni nem szabad; kivételnek a fűszerkereskedők, akik 30 kilogrammig melegségnek ki nem tett helyen raktározhatnak ilyen árut. Ezenkívül a szatócsok és nagykereskedőkre vonatkozólag intézkedik a szabályrendelet figyelemre méltó tűzbiztonsági kikötésekkel. A szabályrendelet tervezetét valószínűleg ma veszi tárgyalás alá a városi tanács.

\* **Az olasz trónörökös menyasszonya.** Viktor Emánuel olasz trónörökösnek, a kit a fáma állandóan házasi, megint van új menyasszonya. Bécsben azt beszélik, hogy a trónörökös Koburg Fülöp herceg leányát, Dóra hercegnőt fogja eljegyezni. Az állítólagos menyasszony még csak a jövő hónapban lesz 14 éves, nagyon hasonlít nagynénjéhez Stefánia özvegy trónörökösnehéz.

\* **Ismerőseink sikerei.** A budapesti VII. kerületi kör termeiben fényesen sikerült hangversenyt tartottak, melyre a két kerület notabilis családjainak színe-java gyűlt össze. — Kozma Andor hangulatos prologja után Várady Margit kisasszony énekelt igen szépen, Mayor Gusztáv ur kitűnő zongorakísérete mellett, majd Schnuck Jakabné és dr. Neumann Bernátné ének és zongoraszámait keltettek nagy tetszést, mire az est piece de resistance-je következett: Küry Klára kisasszony lépett a színpadra és hatszor megismételt énekszámaival valósággal elragadta a Terézvárosi lelkesedő közönségét. A rég ismert terézvárosi kuplékat oly elragadó közvetlenséggel és bájosan énekelte, hogy negyedórát tapsoltak és ujjaztaták. Tarnay zongoraművész alig győzte kísérni a sokszoros ujjaztatás miatt a művésznőt, ki mindvégig üde, friss énekével szokatlan nagy hatást keltett. Ezután még Kun László kitűnő cimbalomjátékát hallgatta meg a közönség, mely aztán tánczra kerekedett. A tánczmulatság jó hangulatban a kora hajnali órákig tartott volna, ha egy revolveres fiatal ember meg nem zavarja.

\* **Kinevezés.** Dr. Beöthy László főispán a Kálmánszky Béla érminályfalvai járási őrnök lemondása folytán megüresült állásra Végh István álmosdi segédjegyzőt nevezte ki.

\* **Párbaj miatt büntetett katona.** A budapesti üllői-uti Mária-Terézia-kaszárnyában véres párbajt vívott tegnap két önkéntes. A párbaj oka az volt, hogy a két önkéntes Czigler és Garai, a kik az 52-ik ezredben szolgálnak, valami fölött összeszólalkoztak s Czigler kétszer arcul ütötte Garait. A párbaj a laktanya tisztí vivőtermében folyt le s mind a két fél megsebesülésével végződött. Czigler a száján, Garai a jobb karján kapott súlyosabb sebet. A felettes katonai hatóság ma délelőtt rapportra hívta a két önkéntest és Garait öt napi egyes börtönre ítélte.

\* **Takács bási kegydíja.** A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város törvényhatóságának azon határozatát, melylyel Takács János nyug. adópénztárnoknak, nyugdíján felül 120 frt évi kegydíjat szavazott meg.

\* **Szerencsétlenség a Dunán.** Orsován napok óta iszonyu szélvész dühög, úgy, hogy a Dunán levő hajókat, melyek alig 25—30 méternyre állanak a parttól, esónakkal egyáltalán nem lehet megközelíteni. Egy Greiner Jakab nevű, németországi illetőségű, 31 éves művezető, tegnap délután, hogy köteleességét

teljesítse, csónakra ült s a 2. számú furóhajót akarta megtekinteni. A partról egy evezőssel indult el a láncz mellett s maga is segített a láncz segítségével a csónokot beljebb hajtani. A nagy szélvész és a sebes ár azonban kiszodorták alóla a csónokot. Az evezős mikor ezt észrevette, eleresztette a lánczot s szerencsén ki is uszott a partra. Greiner azonban függve maradt a lánczon s vagy 10 percig függött így folytonosan segítségért kiabálva. A szegény ember, aki övig állt a hideg vízben először a lánczon függve, a kezei segítségével iparkodott a part felé tovább kapaszkodni, de mikor a szél lefutva fejről a kalapját, utánna kapott egyik kezével s eleresztette a lánczot. Ez volt a veszte, mert a szél és az ár egyessült erővel lekapták a lánczról s a szerencsétlen ember nyomtalanul eltűnt a hullámok között. A kötelessége teljesítése közben elpusztult fiatal ember halálát özvegye siratja.

#### \* Magyarországról kitiltott magyar lap.

Ha valami katolikus, vagy pláne klerikális újságról volna szó, cseppet sem csudálkoznánk, de tudunkkal az »Amerikai Nemzetőr« ilyen »hibában« nem leledzik. A nevezett lap mit követhetett el, nem tudjuk, csak egyszerűen konstatáljuk, hogy a magyar kereskedelmi miniszter megvonta tőle a postán való szállítási kedvezményt.

\* **Névváltoztatás.** Klein Sámuel berettyóújfalui lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel »Szilágyi«-ra változtatta.

\* **Ismét halálos szerencsétlenség a vasuton.** A Pozsony melletti Récsén, a rendezőpályaudvarban Bleiniger József pályőr ép akkor sietett át a síneken, amikor egy vonat robogott be. A mozdony kiszakította a karját s a szerencsétlen embert oly erővel lökte földre, hogy agyrázkodást szenvedett s rögtön meghalt.

\* **Gyermek, mint piazei áru.** Nem Afrikában történt, a hol végre is nem nagyon csodálkozhatnánk rajta, hanem Békés-Gyulán esett meg a napokban az a hallatlan dolog, hogy Lakatos Gusztáv cigány felesége egy 8 hónapos fiút vitt a piacra s ott egy forintért kínálhatta a közönségnek. Az életerős, fehér bőrű kis fiú sokaknak feltűnt, de senki sem boesátkozott alkuba a cigányasszonnyal. — Végre egy 60 éves anyóka bátorságot vett magának s a gyermekért 50 fillért, majd hosszasan alkudozás után 50 krajczárt ígért.

\* **Nem bizonyult szociálistának.** Emlegettük pár héttel ezelőtt, hogy egy Hoffmann Márton nevű az Eisenmanné »iparos szállójá«-ban olyan perpatvart csinált, hogy a rendőrségre került. A részeg ember akkor »Bánffy-miniszterelnöknek« adta ki magát, azt híván, hogy így csak majd szabad lábra helyezik. De számításában csalatkozott, mert az ügyészséghez kísérték. A törvényszék a napokban határozott ebben az ügyben és Hoffmannat azért, mert Turesányi Pál rendőrt bántalmazta, vizsgálati fogságának fentartása mellett vád alá helyezte, ellenben felmentette azon vád alól, mintha szociálista tanokkal izgatta volna a szülőkapatos vendégeit.

\* **Kitüntetés.** A király Belháry János nyug. pénzügyminiszteri tanácsosnak — elismerésül — a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

#### \* A connaugthi herceg Magyarországon.

A connaugthi herceget a napokban Bécsbe várják. A herceg személyesen akarja megköszönni királyunknak, hogy egy magyar huszárezred tulajdonosává nevezte ki s ez alkalommal lejön Magyarországra is, hogy mint tulajdonos szemlét tartson huszárezrede fölött.

\* **Különös betegség.** Orvosi körökben nagy érdeklődés tárgyat képezi most egy 19 éves lohnai (németországi) parasztfiúnak az álomkór esete. Az illető fiú, Leber Konstantin, már évek óta szenved álomkórban, a múlt nyár óta azonban szünet nélkül tart az álma s naponta legfeljebb néhány percnyi időre nyitja fel szeméit. A fiút nagynehezen tudják csak táplálni, mert az álomkórral bizonyos izommerevedés van egybekötve s az alvó

száját alig bírják annyira kifizetni, hogy valami folyékony tápláló nedvet adjanak be neki. Az alvó rendkívül halvány, lélekzése alig hallható s az érverés a minimumra szállott le. Folyton soványodik, mintegy szemlátomást aszík össze a test s a beteget kezelő orvosok tanácsátalanul állanak a kórral szemben, a melynek lényegét nem tudják kimagyarázni.

\* **Hatóság elleni erőszak.** Így nevezik azt hivatalosan, mikor valaki a rendőrnek nem akar engedelmeskedni, sőt ráadásul még meg is ütleli a kötelességét teljesítő hatósági közeget. Filák András azonban nem törvénytudó és rá se hederített a rendőrré, mikor a Szt.-László-téren közszemérmert sértő tettéért rendutasította. Filákot, mikor be akarták kísélni, ellenszegült és csak nagy nehezen tudták a kapitányi hivatalhoz bevinni. Ezért a bírósággal is meggyült a baja és mátol kezdve már ott — a sötétben várja a büntetését.

\* **Értékes és érdekes leletek.** Bessarabia egy községében, Peniben egy paraszt favágás közben értékes leletre akadt. A régi, korhadt fa alatt egy urnát talált, melyben 500 régi, görög, többnyire macedoniai Fülöp korából származó aranyérem volt. Az érmeek e szerint két vagy három ezer évesek. A hatóságok lefoglalták az értékes leletet. — A honfoglalás korából származó lovasírt találtak Karászbán (Szabolcs vármegye) Okolicsányi Menyhért veje kertjében. Nagy körszancszal körül vett halom esuésán van a sír. Lócsontok, kengyelvas, lószerszám díszítések stb. kerültek napfényre, melyeket a birtokos Jósza András dr. főorvoshoz küldött a vármegyei múzeum számára. A kiásott dolgok stílusából határozottan megállapítható azoknak honfoglalás korabeli eredetük.

\* **Öngyilkosok klubja.** A »klubok«, »egyesületek« világot éljük az üdv tizenkilencedik századának a végén, az bizonyos. Még az sem lephet meg már bennünket, ha öngyilkosok klubja áll össze életunt, nyomorult lelkű, testü emberekből. Ilyen klub alakult nemrégiben Brüsszelben. Csak pár nap előtt fedezték föl s miután a belga főváros legelőkelőbb családainak husz fiatal tagjából alakult, a fölfedezés óriási szenzációt keltett. A klubtagoknak esküt kellett tenniök, hogy ha átmulatták az ideit farsangot, hamvazószerdán a gyónlóvik magukat. A különös klub három tagja végre is hajtotta az öngyilkosságot. Kettő közülök azonnal meghalt, a harmadik életveszélyesen megsebesült. A társaságot egyik tagja árulta el.

\* **Mulatságból a börtönbe.** Márkus Bernát nagyváradi mészáros sehog sem tudta magának megfajteni, hova lett segédje. Nyomozta egy darabig, de sikertelenül. Azután jutott eszébe, hogy a »fiatal ur« elfelejtett beszámolni a mócsingok meg a pecsenyék árával. Hátha jó kedve szottyant és most a gazdája egészségére — no meg a zsebére — üríti a boros poharat valahol olyan félre eső helyen, ahol az ember borba fullaszthatja a keserűségét. A gyanu alapos volt, K. megkerült, de a pénz oda van. Elhegedülte — nem szent Dávid, hanem egy szurtos képű muzsik. A mulató segédet elcsípték és — folytatása következett...

\* **Az alföldi inség.** Már a Szeged melletti Algyő községben is 140 család jelentkezett a községnek, hogy nem tudnak megélni, ha csak hamarosan kamat nélküli inség kölcsönöket nem adnak nekik. Szegvárott gróf Károlyi László népkonyhájában az irgalmas apácák 850 családot látnak el meleg étellel és kenyérrel. — Pallavicini Sándor őrgrof a csongrádmegyei inségesek javára ismét 200 hl. rozsot adományozott.

\* **Montekarló áldozatai.** Velenczéből írják, hogy Porto Maurizio közelében egy sziklaacsucsról a mélységbe vetette magát egy elegánsan öltözött idegen, a kinek testét formátlan hústömeggé összezúzva találták meg. Zsebében egy grófi koronával ellátott orosz névjegyet találtak, melyből a családnév ki volt vágva. A névjegy hátára e szavak voltak írva: 200,000 rubelt vesztettem Montekarlóban. — Nizzai telegram szerint Joufró rendőri felügyelő, a ki a montekarlói játéktarlangban elvesztette azt a 40,000 frankot, melyet hivatalnokai között szét kellett volna osztani, föbelötte magát és szörnyet halt.

\* **Tizenkét örült a vonaton.** Pozsonyból szomorú vonat indult el a napokban. Dr. Taubinger négy betegápolóval tizenkét elmebetegét szállított Budapestre, minthogy a pozsonyi kórház túl van tömve betegekkel. A szegény emberek elhelyezése az egyes kupékban nagy fáradságba került s a kórház főorvosa dr. Fischer Jakab, maga osztotta szét őket a kocsikban.

\* **Beviteli tilalom.** A styriai cs. k. helytartóság intézkedése folytán a magyarországi hasított körmű állatok (szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések) a ragadós száj- és körömfájás esetleges behurcolása elleni védekezés céljából csakis vasuton és azonnali levágatás céljából vihetők be Styriába. A boszniai és hercegovinai tartományi kormány a hasított körmű állatoknak Hont, Baranya és Tolna vármegyék területéről Boszniába és Hercegovinába való bevitelét ugyancsak a száj- és körömfájás behurcolásának veszélye miatt megtiltotta.

\* **Kivégzés Szatmáron.** Tegnap kedden, a kora reggeli órákban kivégzés volt Szatmáron. Francz Pált, a szatmári négyszeres rablógylkosság tettesét akasztották fel.

\* **Ernyei bankár — szabadon.** A budapesti törvényszéknél vizsgálati fogságban levő Ernyei Ármán banküzlettulajdonost, mert dr. Wolf Vilmos zárgondnok azt jelentette, hogy a károsok elzalogosított sorsjegyeiket és értékpapirjaikat, melyeket Ernyei ismét elzalogosított, a kapott előleg és kamat megfizetése ellenében visszakaphatják, védője kérelmére tegnap szabadlábra helyezték.

x Mertz Nándor jóhírű kereskedőcézégnek lapunk mai számában közölt borhirdetésére e helyen is felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

## Lesz-e árviz?

Jégzajlás a Sebes-Körösön 1895. márczius 5-én d. u. 4 óra.

A víz a Sebeskörös folyón a nagyváradi vízmércén éjjel 12 órakor 0.92, a szakáli hidnál 2.92 mtr magasságra emelkedett. Ennek, valamint a tegnapi időjárásnak az lett a következménye, hogy a Körösszegnél összetorlódott jég megindult, de a szakáli hidnál ismét megtorlódott, éjjelkor azonban a szakáli hidtól is elszabadult és Tótinál képződött újabb torlódás.

Minthogy a jég nem vastag és nem kemény az idejégtorlódások nem öltenek veszélyes arányokat.

A vízállási és időjárési körülmények olyanok, hogy a jég nem fog oly gyorsan mint más években lezajlani. — Azonban csendes és ártalmatlan elvonulás ígérkezik.

## A szépeészeti és közlekedési bizottság ülése.

— márczius 6.

Nagyváradi város szépeészeti és közlekedési bizottsága tegnap délután ülést tartott, melyen két közérdekű dolgot tárgyalt le. Egyik a Pecze-patak rendezésének kérdése, a másik Müller Salamonnak a Széchényi-térre engedélyezni kért kioszk építési ügye.

A pecze-patak rendezése aként van tervezve, hogy vize a városon keresztül egy beboltozott csatornán vezetessék le és a városon kívül a kommandáns réten át egy árapasztó csatorna építettik, mely a nagy vizek, valamint a Csehi felől jövő vizek befogadására fog szolgálni.

A Pecze teljes kivezetését — ami mindenestre kevesebb költségbe kerülne — azért ejtette el a bizottság, mert a Pecze mentén fennálló vízművek és ipari vállalatok a víz egyrészenek benthagyását szükségessé teszik.

A rendezési költségek 90,000 frtba lettek előirányozva a mérnöki hivatal által.

A Müller Salamon által tervezett kiosk építési terveit a bizottság azon csekély módosítással, hogy a fedélzethez jutás végett megfelelő padfeljárót köteles építtetni, elfogadta; úgy szintén elfogadta azt is, hogy 30 évre adassék meg a használati engedély nevezetnek. Ha a városnak közérdek szempontjából arra szüksege lenne 10 év múlva birói becsértékben magához váltania a már eltöltött idő arányában azonban a becsértékből megfelelő aránylagos levonásnak lesz helye a város javára.

A kiosk csupán cukrászdnak lesz használható, de szeszes italok kimérésére is nyervehet Müller engedélyt. Az épületet jókarban engedélyes tartozik tartani, valamint a tűzkár-biztosítást s az adókat sajátjából fizetni.

A felépítési idő a szerződés megkötésétől számított 6 hónapban lett megállapítva s ennek biztosítékaként 500 forint óvadékot tartozik letenni.

Végül kötelezik kérvényező, hogy az építendő kioskot saját költségén vízvezetékkel s klozetekkel tartozik ellátni.

Az ülésen Papp János tanácsnok elnökelete alatt Gyalokay Lajos, Knapp Ferencz, Mezey Mihály, Bertsey György, Beczkay Lajos, Busch Dávid és Komlóssy József aljegyző voltak jelen.

#### Vonatok érkezési s indulási ideje.

| Érkezik:                                            | Indul:                                               |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| Budapestről <b>2-12, 7-08, 1-50, 7-15</b> — 3-46.   | Budapest felé <b>2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.</b> |
| Kolozsvárról <b>2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.</b> | Kolozsvár elé <b>2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.</b>  |
| Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.                         | Szeged felé 4-25, <b>7-33, 10-15.</b>                |
| Aradról 9-32.                                       | Arad felé 4-25.                                      |
| Vaskó-Belényesről 11-28, <b>9-07.</b>               | Vaskó-Belényes felé <b>5-10, 2-10.</b>               |
| Gyoma-Kótról 10-10, <b>8-02.</b>                    | Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.                           |
| Érmihályfalváról 8-15, <b>9-22.</b>                 | Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.                       |

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

#### Irodalom és művészet.

— A „Politikai Hetiszemle” folyó évi március 3-án megjelent 9. számának tartalma: Meddő ellenzék, írta R. Pártok és millenium, írta Veritas. Az örmény kérdés, írta Patriárka. A tőzsde és a hitelbank, írta Verus. Tőzsde és pénzügy, írta Polgári iskolák tanítói és a rangsor, írta Paedagogus. Színészetünk politikai jelentőségéről, írta dr. Váli Béla. A hétről.

— A „Herkó Páter” legutóbbi szombati száma, mint rendesen, igen élénk tartalommal, valamint nagyon ügyes illusztrációkkal jelent meg. Melegen ajánljuk ezt a jó élelzetlapot az érdeklődők figyelmébe. Előfizetési ára fél évre 2 forint.

— Rövid halotti beszédek. Idegen kútfők nyomán írta és kiadja két áldozópap Szatmáron. A katolikus lelkipásztorokat is igen gyakran szokták felkérni, hogy az elhunytak koporsója vagy sirja fölött az érdekelt gyászolókhoz vigasztaló szavakat intézzenek. Ez célra hasznos szolgálatot tesz a fentemlített s tudunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit és erkölcsi igazságokon alapuló 42 rövid halotti szent beszédet tartalmaz. A 9 ívre terjedő csinos kiállítású munkának ára fűzve 1 forint, bérmentve. Kapható a »Pázmány-sajtó» címén, Szatmáron.

— Az „Iskola” című tanügyi folyóirat 1895 januártól kezdve a Szatmár-ugocsa-megyei tanító egyesület tulajdonát képezi és tagjainak szerkesztése alatt az összes népiskolák minden ügyével foglalkozni.

A folyóirat tervében a következők vannak felvéve: Nevelés tudomány. Tanítást. Nevelés történet. Törvények és rendeletek. Könyvészet. Lapszemle. Pályázatok. Személyi ügyek. Nyilvános feleletek. Tárcza. Vegyesek.

A folyóirat, ez időszereint egyetlen kath. tanügyi szakközlöny, öszpontosítani óhajtja a legjobb munkaerőket, tárgyalni a felmerült összes tanügyi kérdéseket; kiterjedni kíván az elemi, polgári és felsőbb népiskolák ügyeire, mindkét szertartású katolikus tanerők összes

érdekeire. Az egész katolikus tanítói kar, valamint a hitelmezők szellemi »Otthona» akar lenni.

Megjelenik a folyóirat tíz hónapban, havonként legalább 2 iv tartalommal a hónap 15-én.

Nagyobb pártolás reményében a folyóirat ára a legcsekélyebb, egy évre 2 forint, fél évre 1 forint, mely összeg a kiadóhoz (Reizer János könyvkereskedése Szatmáron) küldendő. Érdeklődők szíveskedjenek mutatványszámot kérni. Aldozások a felelős szerkesztőhöz (Bodnár Gáspár tanítóképző tanár, Szatmáron) is fordulhatnak.

### REGENY-CSARNOK.

#### Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(8)

Fordította: Bárcziházi Bárczy Margit.

#### IV.

Minden bizonytalanságtól — felelé a napbarnított öreg, mialatt elvette a ládát, a hölgyekre hagyván a kizárólagos gondját. — Már alig volt üres szoba, de mégis szorítottunk valahogy helyet.

Szürke selyem szoknyáját óvatosan összefogva haladt Schöpfung kisasszony az előtérben levő tömegben át; Hella ellenkezőleg kíváncsi tekintetű szíjjel; nem győzte eléggé csodálni az idegen sürgést-forgást. A szobák, melybe az özszerakállu Cicerone vezette őket, nem voltak jobbakk egy pár rossz kamaránál. Maga Hella bármennyire is rajongott a falusi egyszerűségért, alig bírta leküzdeni ellenszenvét, de azért mégis esztétizálta Schöpfung kisasszony heves kifakadásait. A házi szolga mitsém törődve ezzel, letéve a ládát, s egy rövid köszöntéssel el akarja hagyni a szobát, midőn Schöpfung kisasszony még egyszer visszaszólítja s kérdé, hogy nem lehetne-e felhozatnia a vacsorát, mert nagy fáradtsága miatt képtelen lemenni.

Az öreg zavartan vakargatja füle tövét:

— Hja lássa uraságod, ez minálunk nem szokás. Az urak mind lent esznek, még a bécsi Ely is, egy gazdag kereskedő, a kinek saját inasa van.

— Mi is le fogunk menni — felelé Hella, mialatt utitáskájával babrált, mely azonban ismételt kísérletei dacára sem nyílt ki.

— Engedje meg nagyságod, — mondá a szolga, elvéve tőle a táskát.

A finom párizsi munka nem volt durva paraszt kezek számára készítve, s mire a zár engedett, — már el is volt törve. Megszéppenve bámult most a szolga hol a hercegnőre, hol pedig remekművére. A hercegnő rossz hangulata dacára, nem állta meg, hogy hangos kacajra ne fakadjon.

— Nem tesz semmit barátom, — mondá nyájasan, — a táská már nem új, itt van így erre az ijedségre.

Egy ezüst forintot csusztatott a szolga kezébe, ki hol a fényes pénzt nézte, hol a barát-ságos kisasszonyra tekintett, míg végre ügyetlen hajlongások között távozott. Az ajtónál még egyszer megállott s bizalmasan sugá:

— Ha nem haragudának nagyságtok, volna még odaát finomabb szobánk is; az igaz, hogy meg vannak rendelve, de hát aki egyszer benne van az benne van; ez ellen még Ploner sem szólhat.

Ezen bölcs következtetéssel újra vállára emelé a ládát, egy fejbőlintással követésre szólítva fel a hölgyeket.

— Mint háboru idején, épen mint háboru idején, — nevetett a hercegnő s szökdelve haladt le a lépcsőn; Schöpfung kisasszony, ki nyögve kezdte meg az új költözködést, kelleme-sen volt érintve, midőn leérkezve két csinos szobába lépett. Ismét egy ezüstös készírtás lőn a szolga jutalma, s ezen naptól fogva Hella egy hűséges rabszolgája volt a schluderbachi vendéglőben. Az öreg Sepp, ki az egész környéken ismeretes volt borsos mondásairól, most tűzbe-vízbe ment volna a szőke lányért.

Schöpfung kisasszony bizonyos megkönnyebbülést érzett, midőn az uribb vendégek számára fönttartott verandán a professor szakállas arcát megpillantá. Hisz egy ilyen két-

séges társaságban minden szalmaszálat meg kell ragadni, ha az mindjárt nem is más mint egy egyszerű polgári professor. A három utolsó-nak érkezett vendégnek egy mellékasztalnál lőn hely jelölve. A nagy asztalnál a bécsi Ely egy cipőszállító elnökölt. Hella hercegnő a professor szomszédnője lett. Ez udvariasan fel-emelkedve helyéről, rajnai Stetten Leo professornak mutatá be magát, s a hölgyek nevét kéré, kik mint megnyerő mosolylyal megje-gyezte, régi ismerősökként tűnnek fel előtte.

— Stein kisasszony — ismétlé gondolkodva, — talán rokona Bonnban az irodalomtörténeti professornak?

— Sajnálom, nem — mosolygott hamiskán Hella, — de ön, mint geológiai professor tudni fogja, hogy Stein annyi van, miszerint lehetetlen őket mind elemezni. Ön talán Bonnban van alkalmazva?

— Nem — hangzott a száraz felelet — én csak privátizálok.

Mivel Hella s Schöpfung kisasszony elakarák kerülni a további kérdezgetést, Pertisanra terel-ték a társalgást.

— Belger assessorné közléseiből úgy vettem ki, hogy ön tudományos kutatásait Pertisanban szándékszik folytatni, — vevé fel a társalgást Hella, — s ezért nem kevésbé csodálkozom, midőn ma reggel a magányos vándorban az Achensei énekest ismertem fel.

— Kezdetben tovább akartam maradni, de közbejött s csupán engem érdeklő események miatt hamarabb távoztam. S minthogy senkivel sem érintkeztem, nem is kellett senkitől búcsuznom. Podgyászom hamar kész volt s a regg szürkületével elindultam Jennbach felé a Katrensteigen át.

— Mily jó dolguk is van a teremts urainak! — duzzogott Hella hercegnő. — Mig mi a postakocsin összetörve érkezünk Jennába, addig ön egyedül saját erejében bizva ment a hova vitték lábai.

— Demárig csakugyan nem mentem volna sokra, mert a Brenna megmászására nagyon is szívesen használtam a gőzkocsit. Lefelé persze az apostolok lován jöttem, s időztem ott, hol nekem tetszett.

— A hölgyek talán Insbruckban tartózkodtak?

— Nem, — felelé gyorsan Hella, — nagy városok nem érdekelnek; Grossengosban voltunk egy napig.

A franzensfesti ut, a remek Ampezzó, a Puster völgy, elég anyagot szolgáltatott a társalgáshoz. A fiatal ember gyakran idegenkedve tekintett Hellára, midőn ez többször — mint magától értetődik — egész önállóan vitte a társalgást, Schöpfung kisasszony elvéve tett megjegyzéseire alig ügyelve.

Hogy ezen öt mintegy kínosan érintő figye-lmetlenséget enyhítse, most egészen az idősb hölgy felé fordult; elhalmozá Schöpfung kisasszonyt figyelmének minden jelével, észre sem véve a matróna félénk tartózkodását, valamint Hella gunyos mosolyát, midőn egyszer nem ügyelve Hella szavaira, Schöpfung kisasszonynak tartott hosszabb előadást a dolomitok képződéséről.

— Gratulálok Schöpfung, ön hódítást tett, — mondá a hercegnő, midőn szobájukba értek.

(Folyt. köv.)

## T Á V I R A T O K.

### Országgyűlés.

(Folytatás.)

Szünet után

Hock János reflektál Helli szavaira, aki azt állította, hogy az ellenzék támogathatja a kormányt, ha az magáévá tette és valószínű akarja az ellenzék programját. Erre szóló azt feleli, hogy ha az ellenség kicsavarja kezéből a zászlót és azzal intézi ellenem támadását, bizon rá lövök arra a zászlóra.

A fölvetett bizalmi kérdésre nézve úgy tartja, a Bánffy-kabinet ad notam Nothcivilebe, nem egyéb, mint egy Noth-kabinet, magyarul: inséges kabinet. (Viharos derűtlenség.) A miniszterelnök maga egy ravatalon keresztül nőtt nagyra, midőn Kossuth temetésére nem ment

el. Példájával bebizonyította, hogy nálunk könnyebb a nemzet ellen, mint a nemzet mellett érvényesülni. (Éljenzés.)

Ime! Apponyi, aki tehetség és jellem nem érvényesülhet, mert a nemzet jogos követeléseit nem adja fel.

Attérve az egyházpolitikai reformokra, azt mondja: ha igaz az, hogy nem szabad katolikus politikát csinálni, akkor miért szabad hát katolikus-ellenes politikát csinálni. Ha a néppárt keletkezéseért a papokat teszi felelőssé, akkor ő a felelősséget visszahárítja a felelősséget azokra, akik a mai helyzetet teremtették.

A fuzióról szólva inkább a Csáky elvét fogadná el, mint a Tisza Istvánét, mert nem szeretné, ha a történelem még egy elvtagadást volna kénytelen följegyezni.

Nem fogadja el a költségvetést. (Éljenzés és taps balról.)

Alig fejezte be szavait Hock János személyes fölszólalás címén, Busbach, Polónyi és az elnök, majd Tisza István, Hock János, Lukács Gyula és az elnök között heves sőt itt-ott szenvedélyes kifakadások történtek még, melyekben az elnök rendreutasította Lukács Gyulát, majd Tisza Istvánt, mivel Hock Jánosról azt mondta, hogy hazug ürügyekkel gyanúsítja ellenfeleit.

Az elnök rendreutasítása Hock Jánosnak elégtételül szolgálván kijelenti, hogy az ilyen frivolitásokra nem reflektál.

A csendesen kezdődött ülés így ért véget fél 3 órakor.

### Nagy követünk kitüntetése.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból érkezett jelentés szerint a szultán Calice báró osztrák-magyar nagykövetnek a Medsidje-rend gyémántokba foglalt nagycsillagát adományozta.

### Albrecht főherczeg emlékezete.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Bécsben ma délelőtt a Mária-Terézia-Rend tagjai által az augusztinusok templomában Albrecht főherczegért följajánlott gyászistentiszteleten Ő Felsége is megjelent. — Ugyancsak ma délelőtt a skót-templomban tartatott meg a birodalmi gyűlés két háza által az elhalt főherczegért följajánlott ünnepélyes gyászmise.

### A szocialista pör.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Hódmezővásárhelyi értesítés szerint tegnap este megérkezett oda a berlini »Worwerts« tudósítója, Silberberg Ignác, ki már a múlt héten bekeltető levelet küldött a hódmezővásárhelyi szocialistáknak. Délelőtt 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást Muskó Sándor törvényszéki elnök. Szavazó bírák: Magay Lajos és Füzesi Zoltán. Ügyész Dobák Béla. Védőügyvédek: dr. Pollák Illés és Draskóczy Pál.

A tárgyalás a fővádlottnak, Szántó Kovács Lajosnak kihallgatásával kezdődik.

Kovács az egy évi vizsgálati fogságtól megtörve, könnyező szemekkel hallgatja végig a vádlevél fölolvását. Egész sor tanut hallgatnak ki, a kik mindnyájan határozatlan vallomásokat tesznek. Maga a főkapitány sem emlékezik a terhelő körülményekre. Csak Póka rendőrkapitány tartja fenn a vizsgálat alkalmával vallott állításait.

A reggeli vonattal ideérkezett a szentesi szocialisták vezére, Fenyvesi János, kit még a vonatból kilépése után rögtön elfogtak; haza fogják toloncolni.

### Kivégzés Szatmáron.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Francz Pált a törvényszék udvarán ma reggel kivégezték. Jandrisits apát kísérte el a vesztőhelyre.

### Biharmegyei mulatság.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Ma este van a biharmegyei kör estélye a terézvárosi kaszinó disztermében. Az összes biharmegyei képviselők eljönnek. Endrődy szaval, Komáromy énekel, Balogh Károly bandája muzsikál. Éppen kezdetét veszi az estély nagy közönség jelenlétében.

### Az influenza Bécsben.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Az influenza járvány rendkívül gyorsasággal terjed éjszakkeletről délnyugati irányban. Bécsi hireink szerint a járvány ott oly rohamosan kezd terjedni, hogy má már a kórházak nem voltak képesek a jejtentkezőket fölvenni. A bécsi köz-kórházban a tegnapi nap folyamán 80 influenzás lett fölveve. A betegség igen komoly jellegű.

### A török kegyetlenkedések.

**Budapest, márcz. 5.** (Saját tud. táv.) Angol hirlaptudósítók jelentései szerint az örményországi — török katonák által elkövetett — vérengzések csakugyan valóknak bizonyulnak. Tanuvallomások bizonyítják, hogy a redifek (sorezredbeli katonák) embereket nyuztak meg, gyermekeket fejeztek le és a papoknak szeméit szurták ki. — Félni lehet, hogy a vizsgáló-bizottság elmenetele után a vérengzések megújulnak.

### Különfélék.

▷ **Király és katona.** Bajorországban történt 1873-ban. Egy magasállású ur találkozik sétatömben egy rokkanttal s kéri tőle:

— Hol kapott ön sebet?  
— Szedánnál.  
— Nem ismer engem?  
— Nem.  
— Én a király vagyok.  
— Bocsánatot kérek, hogy eddig nem ismertem felségedet.  
— Hogy lehetséges ez?  
— Lássa kérem. Fölséged sohasem megy a csatába, én meg sohasem járok a színházba. Így hát nem is láthattam fölségedet.

▷ **Kik nem szoknak imádkozni.** Kálomista legátus urak utaztak a Balaton vidékén a plébános ur igen kedvesen látta őket csak azt restellé, hogy míg ő az asztal felett rövidesen imádkozott, ők szemmel egymásra névettek.

Ebéd után a plébános hivaja a kocsist:  
— Ettek-e a lovak?  
— Igenis, ettek.  
— Ittak-e a lovak?  
— Igenis, ittak.  
— Hát imádkoztak-e?  
— Oh kezit csókolom a fötisztelendő urnak, hiszen a lovak nem szoktak imádkozni.

▷ **Andrássy és Hackmann.** Andrássy Gyula külügyministersége alatt Hackmann Jenőt kinevezték bukovinai és dalmáciai gör. kel. metropolitává. Az új metropolita tisztelgett

a külügyminiszternél s köztük a következő párbeszéd folyt le:

Andrássy: Exczellenziád hamar érte el magas rangját, hiszen még egészen fiatal.

Hackmann (sóhajtozva): Dehogyan vagyok fiatal. Volnék csak az! Törődött, agg ember vagyok.

Andrássy: No persze, még engem is túl él; okvetlenül.

Hackmann (naiv őszinteséggel sóhajtozva): Adja Isten!

A metropolita vagy tizenöt esztendővel előbb halt meg, mint Andrássy.

▷ **Két szóval több.** Egy fiatal ember a párisi távirtdahivatalban a következő sürgönyt adja fel:

— Mély fájdalommal adom hírül, hogy nagybátyánk tegnapelőtt meghalt. Holnap lesz a végrendelet felbontása. Azt hiszem csak mi öröklünk.

— Két szóval több van, — jegyzi meg a hivatalnok.

— Ugy huzza ki azt, mély fájdalommal — feleli a megszorodott örökös.

▷ **Naiv nyilatkozat.** Egy arab főnöktől Párisban való tartózkodása alatt megkérdezték, hogy mi tetszett neki legjobban? A puszták fejedelme így válaszolt:

— Azok a szép csillagok, a miket esténként a lámpákba szoktak tenni.

▷ **Alapos ok.** Egy ország királya egyszer a fővárosa kapuja előtt sétált. Néhány szegény ember meglátta, lábához borult s könyves szemekkel könyörgött — munkáért.

Az uralkodó megindultan mondta:

— Jó emberek, munkát nem adhatok nektek mert magamnak sincs dolgom.

▷ **Házassági sorsjáték.** Tréfából gyakran mondják, hogy a házasság nem egyéb sorsjátéknál. E közmondásnak egy amerikai fiatal ember a következő hirdetéssel akart igazat adni.

— Jó arcu és egészséges testalkatu fiatal ember házasodni akar. Ajánlkozik arra, hogy magát 32 évesnél fiatalabb leányok és özvegyek között kisorsolja. A sorsjegyek száma mindössze 600 lesz, darabját 50 dollárral számítva. Csak egy számot fognak kihuzni s a kinek a száma kijön, az megnyeri öt férjül s ráadásul a 30,000 dollárt is.

▷ **Régi illatszerek.** A régi egyiptomiak oly tökéletesen tudták készíteni az illatszereket és az illatos kenőcsöket, hogy némely kenőcsük, melyeket az alnwicki muzeum alabastrom vázaiban tartogatnak, még ma is, 3000 esztendő után, pompás, üde illatot áraszt.

### Közigazdaság.

#### Szállítási tilalom.

A belügyminiszter a kereskedelemügyi miniszterrel és a földmívelésügyi miniszterrel egyetértéssel úgy a Brandt-féle ugynevezett svájcei labdacsoznak, mint az összes bárkitől származó borkivonatoknak s ezek közt a Pollák Károly Fülöp prágai czég által gyártott borkivonatnak is, a vasutakon és hajókon illetve a vasutakon, postán és hajókon való szállítását, még pedig az előbbiek, vagyis a labdacsoznak — mely labdacsokok postán való szállítása az 1894. január hó 10-én 97949/1893. sz. a. kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelettel lett már tiltva — közegészségi szempontból, az utóbbiaknak ellenben a mesterséges borok készítésének s azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. tezikből kifolyólag megtiltotta.

### Nagyváradi hetivásár.

— Márczius 5. —

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1895. márczius hó 5-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6.—5.60 Kétszeres buza 250.— Rozs 5.20—5.— Árpa 6.30—6.20

Zab 6—5.60—. Tengeri 6.40—6.20. Borsó 14.—  
 Lenese 16— Bab 8— Köleskása 12.30 Bur-  
 gonya 3—. Lángliszt 12— Zsemlyeliszt 11—  
 Fehérkenyér liszt 10. Barnakenyér liszt 8.50  
 Széna fuvarral 5.30. Szalma fuvarral 2—. Sza-  
 lonna 48—. 6 kiló zsupp-szalma 08 kr. 150  
 dkgrm alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa  
 bikk 3.10, tölgy 2.90, eser 3.35. 100 kiló marha-  
 hus 52—. Öntött gyertya 54—. Lámpaolaj  
 50—. Egy liter bor ó 50, új 40. Pálinka 24,  
 szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermázsza kő-  
 só 10.80, nyers fagygyu 25—, olvasztott fagy-  
 gyu 36—, szappan 23—, birka gyapju —,  
 magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 40—,  
 új-bor 30—, mész —90, kemény faszén 2.20,  
 puha faszén —, kendermag 9.50, köles 6.10,  
 repce —, dió 14—, mogoró —, aszu  
 szilva 14—. Egy kilogramm savanyu káposzta  
 14, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 36, ve-  
 res hagyma 14, fog-hagyma 40, bors 1.60, pap-  
 rika 1.20 barna kenyér 9. Egy liter kőolaj 20.  
 1 mm. Bükköny 7.30.

**Forgalmi kimutatás** 1895. évi márcz. hó  
 5-én: Tiszta buza körülbelül 400 hltr, kétsze-  
 res buza 280 hltr, rozs 300 hltr, árpa 100 hltr.  
 zab 200 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 1300  
 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 100  
 darab, félhizott 250, sovány 340, süldő 300,  
 malacz 400, hizott marha 5, jármás ökör 340,  
 fejős tehén 250, borju 160, bivaly 0, juh 120,  
 ló 300.

**Marha-ártáblázat** 1895. évi márczius hó  
 5-ről: Egy pár első rendű jármás ökör 315—,  
 1 pár 2-od rendű jármás ökör 260, 1 pár har-  
 mad rendű jármás ökör 140, 1 pár fejős tehén  
 138, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 90, 1 drb vágó  
 tehén 150 kgr. 68, 1 drb veres borju 7.50, 1 drb  
 fél éves borju 24—, 1 drb egy éves borju 28,  
 1 drb két éves borju 39, 1 drb hizott sertés 60,  
 1 pár fél éves sertés 15—, 1 pár egy éves ser-  
 tés 27, 1 pár két éves sertés 40, 1 drb jó igaz

ló 50, 1 pár ökörbőr 18—, 1 pár tehénbőr 12,  
 1 pár borjubőr 5—, 1 pár lóbbőr 9—, 1 pár  
 juh bőr —.

#### A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. márcz. 4.

**I. Készáru üzlet.** A megszilárdult irányzat to-  
 vábbra is eltart és a mai üzlet is emelkedő árat és  
 élénk keresletet hozott készbuzában. A kínálat ugyan kö-  
 rülbelül megfelelt a vételkedvnek, de ez utóbbi sürgős  
 volta mégis 2 és fél krnyi áremelkedést idézett elő.

Idegen buzákban nem volt forgalom.  
 Rozs irányzata szilárdabb, 5.45—5.50 frton jegyez  
 helyben.

Árpa irányzata változatlan.

Tengeri irányzata szilárd.

Zab irányzata tartott, az árak 5 krrel javultak.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

| B u z a               |                           |              |       |                           |              |       |
|-----------------------|---------------------------|--------------|-------|---------------------------|--------------|-------|
|                       | Minős.<br>súly<br>hektol. | 100 kgr. ára |       | Minős.<br>súly<br>hektol. | 100 kgr. ára |       |
|                       |                           | frttól       | frtig |                           | frttól       | frtig |
| F a j                 |                           |              |       |                           |              |       |
| Bánsági . . . . .     | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | 6.55  | 79                        | 6.60         | 6.65  |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | 6.65  | 81                        | 6.70         | 6.75  |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | 6.75  | 83                        | 6.80         | —     |
| Tiszavideki . . . . . | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | 6.60  | 79                        | 6.65         | 6.70  |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | 6.70  | 81                        | 6.75         | 6.80  |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | 6.80  | 83                        | 6.85         | —     |
| Pestvidéki . . . . .  | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | 6.55  | 79                        | 6.55         | 6.60  |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | 6.65  | 81                        | 6.65         | 6.70  |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | 6.75  | 83                        | 6.80         | —     |
| Fejérmegyei . . . . . | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | 6.50  | 79                        | 6.55         | 6.60  |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | 6.60  | 81                        | 6.65         | 6.70  |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | 6.70  | 83                        | 6.75         | 6.80  |
| Bácskai . . . . .     | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | 6.60  | 79                        | 6.65         | 6.70  |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | 6.70  | 81                        | 6.75         | 6.80  |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | 6.80  | 83                        | 6.85         | —     |
| Román . . . . .       | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | —     | 79                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | —     | 81                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | —     | 83                        | —            | —     |
| Szerb . . . . .       | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | —     | 79                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 80           | —     | 81                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 82           | —     | 83                        | —            | —     |
| Bolgá . . . . .       | uj                        | 74           | —     | 75                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 76           | —     | 77                        | —            | —     |
| „ . . . . .           | uj                        | 78           | —     | 79                        | —            | —     |

**II. Határidő üzlet.** Ujabb havazások és a még  
 mindig hideg időjárás ma erőlyes vételkedvet kellettek;  
 minek folytán buza és rozs nagybobbmértű áremelkedés-  
 ben részesülnek. Több ízben megemlékeztünk ezen a he-  
 lyen, hogy a mai árnál a legkisebb indok is elegendő  
 magasabb árak létesítésére és a körülmények igazat is  
 adtak e nézetünknek.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.56—6.65 frt,  
 buza őszre 6.62—6.72 frt, rozs tavaszra 5.47—5.52 frt,  
 tengeri máj.—jun. 6.21—6.23 frt, zab tavaszra 6.10—6.12  
 forint, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.70—  
 10.80 forint.

#### Sertés-üzlet.

Kőbánya, márcz. 4. Készlet: 119.437 drb. Urasági  
 öreg kövér I. rendű: 45½—46½ kr.; közép: 45½—46½  
 kr.; süldő kövér: 48—49 kr.; sovány: 46—47 kr.;  
 Román: —; Szerb kövér 45—46 kr.; könnyű 44  
 —45 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

#### Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. márcz. 5-én.

|                                              |   |   |   |   |        |
|----------------------------------------------|---|---|---|---|--------|
| Magyar aranyjárdék 4%                        | — | — | — | — | 124.—  |
| Magyar koronajárdék                          | — | — | — | — | 99.20  |
| Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%           | — | — | — | — | 127.50 |
| Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%           | — | — | — | — | 104.25 |
| Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból   | — | — | — | — | 125.50 |
| Magyar földterhermentesítési kötvény 4%      | — | — | — | — | 98.—   |
| Italmérési jog megváltási kötvény            | — | — | — | — | 101.—  |
| Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény | — | — | — | — | 98.½   |
| Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön            | — | — | — | — | 161.—  |
| Tiszazabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön | — | — | — | — | 152.75 |
| Oszták járadék papírban                      | — | — | — | — | 101.56 |
| Oszták járadék ezüstben                      | — | — | — | — | 101.50 |
| Oszták járadék aranyban                      | — | — | — | — | 125.—  |
| Oszták korona járadék                        | — | — | — | — | 100.75 |
| 1860. osztr. államsorsjegyek                 | — | — | — | — | 158.—  |
| Oszták-magyar bankrészvény                   | — | — | — | — | 1078.— |
| Magyar hitelbank részvény                    | — | — | — | — | 469.50 |
| Oszták hitelintézet részvény                 | — | — | — | — | 397.30 |
| Oszták-magyar államvasuti részvény           | — | — | — | — | 397.—  |
| 20 frankos arany (Napoleon d'or)             | — | — | — | — | 980.—  |
| Német birodalmi marka                        | — | — | — | — | 60.45  |
| London vista                                 | — | — | — | — | 123.80 |
| Paris vista                                  | — | — | — | — | 48.95  |
| 20 márkás arany                              | — | — | — | — | 43.09  |

## Tisztán kezelt, természetes H E G Y I B O R O K, leszállított árban!

Magyarád borvidékén sikerült nagymennyiségű **kitűnő borokat** összevásárolnom, s azon kellemes helyzetben  
 vagyok, hogy üzletemben

== MÁTÓL KEZDVE: ==

1 liter jó, magyar munkás-bor . . . . . 20 kr. | 1 liter kitűnő asztali ó-bor . . . . . 24 kr.  
 == 100 liter . . . . . 19 frt. ==

1 liter Magyarádi új bor . . . . . 28 kr. | 1 liter Magyarádi pecsenye bor . . . . . 48 kr.  
 1 „ Magyarádi ó-bor . . . . . 32 „ | 1 „ Magyarádi bakator . . . . . 60 „  
 1 „ Magyarádi ó-bor I. . . . . 40 „ | 1 „ Ménesi veres bor . . . . . 60 „

— DALMÁT VERE BOR, literje . . 32 kr. —

Mindennemű üvegelt csemege-, aszú- és pezsgőborok a **legolcsóbb árban.**

A „RÉPÁTI“

LEGJOBB S LEGOLCSÓBB GYOGYSAVANYUVIZ FŐRAKTÁRA.

Raktáron tartok állandóan finom, nemes faj **ALMÁKAT**. Ajánlom még jól berendezett **FÜSZER-**  
 és **CSEMEGE-ÜZLETEMET. BOROKAT**, nagybani vételnél a legelőnyösebb árban számítom, s vidéki  
 rendelvényeket a legpontosabban eszközölöm.

Kiváló tisztelettel

Telefon-összeköttetés!

(45) 5—5

**MERTZ NÁNDOR,**

Nagyváradon, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.